

**AL-’I ’ RAB - ՈՒՄՇԱՐԱՀՅՈՒՄԱԿԱՆ ԴԻՐՔ ՈՒՆԵՑՈՂ
ՆԱԽԱԴԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ**

Սկզբունքորեն, նախադասությունը *al-’i-rāb-ում* շարահյուսական պաշտոն չունի, քանզի *’i-rāb-ը*, ըստ էության, առանձին բառերը միմյանց հետ կապող հարաբերություն է¹: Նախադասություններին չեն պարտադրվում նման հարաբերություններ: Բայց և չի բացառվում, որ նախադասությունը փոխադրվի առանձին բառի շարահյուսական դիրք՝ փոխարինելով նրան, զբաղեցնելով նրա պաշտոնը: Դիտարկենք օրինակը. *Kays yadḥaqu* (Կայսը ծիծաղում է): Քանի որ հնարավոր է փոխարինել *yadḥaqu* նախադասությունը *ḏāḥiqun* (ծիծաղող) անվամբ (ենթակայական դերբայ), ուրեմն *yadḥaqu-ն* շարահյուսական դիրք ունի *al-’i-rāb-ում*. դա հենց *ḏāḥiqun-ի* պաշտոնն է, այսինքն՝ *Kays-ի* ուղղական հոլովով դրված *xabar* է: Փաստենք, անվամբ փոխարինվող նախադասությունը պաշտոն ունի *al-’i-rāb-ում*²: Դիտարկենք հաջորդ օրինակը. *Ra’ytu’ ’allaži yadḥaqu* (Տեսա նրան, ով ծիծաղում է): Արաբերենում ճիշտ չէ ասել՝ *Ra’ytu’ ’allaži ḏāḥiqun* (Տեսա նրան, ով ծիծաղող է): Եթե հնարավոր չէ նախադասությունը փոխարինել անվամբ, ուրեմն այն պաշտոն չունի *al-’i-rāb-ում*: Նախադասության՝ առանձին բառի փոխարինելի իրացվում է վեց՝ խաբարի, ձևի պարագայի, ուղիղ խնդրի, որոշչի, հատկացուցչի, պայմանի պատասխանի շարահյուսական դիրքերում:

Դասական արաբերենի լեզվաբանական ավանդույթում կա տեսակետ³, ըստ որի՝ վերոնշյալ դիրքերից որևէ մեկում գտնվող նախադասությունը, կազմելով գլխավոր (անկախ) նախադասության մի մասը, կոչվում է երկրորդական նախադասություն: Հենց այդ նախադասությունն էլ, վերլուծվելով ըստ առանձին բառի շարահյուսական դիրքի, կոչվում է *al-’i-rāb-ում* պաշտոն ունեցող նախադասություն: *Al-’i-rāb-ում* շարահյուսական դիրք ունեցող նախադասությունները յոթ տեսակի են.

1. *xabar-ի* (անվանական նախադասության ստորոգյալ) շարահյուսական դիրքում գտնվող նախադասություն. դա *muḥtada’-ի*, բայանման մասնիկների (*’inna* և *hama*դասներ), թերիմաստ բայերի (*qāna* և *hama*դասներ, սկսման բայեր, գործողության մոտալուտ լինելու իմաստով բայաձևեր) *xabar-ի* դիրքում գտնվող նախադասությունն է: Նրա հոլովը *al-’i-rāb-ում* ուղղականն է, եթե *muḥtada’-ի* կամ բայանման մասնիկի, ինչպես և տեսակի ժխտման *lā-ի* *xabar-ն* է: Հոլովը հայցականն է, եթե թերիմաստ բայի *xabar-ն* է⁴: *Xabar-ի* դիրքի նախադասությունը ներ-

կայացվում է անվանական նախադասությամբ՝ բաղկացած *mubtada'*-ից և *xabar*-ից. բայց մենք մասամբ ներկայացվում է բայական նախադասությամբ, որի *fā'il*-ը (ենթակա) քողարկված դերանուն է՝ վերագրվող *mubtada'*-ին: Երբեմն բայական նախադասությունը, լինելով վերաբերական բնույթի, անմիջականորեն փոխադրվում է *xabar*-ի շարահյուսական դիրք⁵: Դասական արաբերենի լեզվաբանական ավանդույթում պարտադրվում է *xabar*-նախադասությանը՝ միանալու *mubtada'*-ին՝ նրան վերաբերող համապատասխան կապի միջոցով: Կապի գործառույթն իրացվում է գլխավորապես դերանունների (բացահայտ, քողարկված, ցուցական) միջոցով⁶,

2. *hāl*-ի (ծևի պարագա) շարահյուսական դիրքում գտնվող նախադասություն. այս նախադասության (անվանական թե բայական) հոլովը հայցականն է: Պարտադրվում է ծևի պարագա նախադասությանը՝ նախորդվելու որոշյալ առման *šāhīb-u-l-hāl*-ով⁷ (սուբյեկտ կամ օբյեկտ, որի վիճակը մատնանշվում է գործողության կատարման պահին), եթե պատմողական բնույթի նախադասությունը հաջորդի անորոշ անվան, ապա կհամարվի որոշիչ այդ անվան համար: Ինչպես և պարտադիր է, որ ծևի պարագա նախադասությունը կապվի իր *šāhīb*-ին կապով, որի գործառույթն իրացնում են.

- *wau-l-hāl*-ը⁸, որն առավելապես նախորդում է ծևի պարագայի դիրքում գտնվող անվանական բնույթի նախադասությանը.

- կցական դերանունը⁹, որը վերագրվում է *šāhīb-u-l-hāl*-ին: Հնարավոր է, որ ծևի պարագա նախադասությունը կապվի իր *šāhīb*-ին երկու կապերով միաժամանակ¹⁰.

- անձնական դերանունը, որը նախորդվում է *wau-l-hāl*-ով¹¹.

- *kad* մասնիկը¹², որը նախորդվում է *wau-l-hāl*-ով:

Սեկ նկատառում. եթե բայական նախադասության *fā'il*-ը (ստորոգյալ) անցյալի բայահիմք է, ապա նախադասությունը փոխադրվում է ծևի պարագայի դիրք՝ պարտադիր իրեն կցելով *wau* և *kad* մասնիկները¹³, ժխտական նախադասության դեպքում՝ միայն *wau* մասնիկը¹⁴: Եթե *fā'il*-ը ներկայի բայահիմք է, ապա նախադասությունը ծևի պարագայի դիրք է փոխադրվում անմիջականորեն¹⁵, իսկ ժխտական նախադասության դեպքում կարելի է նրան կցել *wau-l-hāl*¹⁶:

3. *na't/šifa*-ի¹⁷ (որոշիչ) շարահյուսական դիրքում գտնվող նախադասություն. սա (արտահայտված բայական թե անվանական նախադասությամբ) լինում է և՛ ուղղական, և՛ հայցական, և՛ սեռական հոլովներով¹⁸, ըստ խոսքի մեջ իրեն նախորդող *maā'ūt*-ի կամ *mašūf*-ի (նկարագրյալ կամ որոշյալ) դիրքի: Պարտադրվում է որոշիչ նախադասությանը՝ ընդգրկելու նկարագրյալին վերաբերող բացահայտ կամ քողարկ-

ված դերանուն¹⁹: Այն պետք է բնութագրի միմիայն անորոշ նկարագրյալ²⁰ ի տարբերություն ձևի պարագա նախադասության.

4. *maʕnī bi-hi*-ի (ուղիղ խնդիր) շարահյուսական դիրքում գտնվող նախադասություն. այս նախադասության (անվանական թե բայական) հոլովը հայցականն է: Նախադասությանը տրվում է ուղիղ խնդրի շարահյուսական պաշտոն հետևյալ երեք դիրքերում.

- եթե ուրիշի ուղղակի խոսք է²¹.

- եթե երկրորդ ուղիղ խնդիր է²² կրկնակի անցողիկությամբ որևէ բայի համար²³.

- եթե երրորդ ուղիղ խնդիր է²⁴ եռակի անցողիկությամբ որևէ բայի համար²⁵:

Արաբերենի լեզվաբանական ավանդույթում կա տեսակետ, ըստ որի՝ հրամայական բայաձևի հետ կիրառվող նախադասությունը Նս կարող է փոխադրվել ուղիղ խնդրի շարահյուսական դիրք²⁶.

5. *ḡawāb šart*-ի (պայմանի պատասխան) շարահյուսական դիրքում գտնվող ջազմավորված նախադասություն: Պարտադրվում է նախադասությանը դրվել *ḡazm* հոլովով՝ ենթարկվելով երկու պայմանի.

- պայմանի միջոցը պետք է լինի ջազմավորող²⁷.

- պայմանի պատասխանի դիրքում գտնվող նախադասությանը պետք է նախորդեն պատասխանի *faʕ* կամ անսպասելիության *ʾiẓā* մասնիկները²⁸:

Եթե այս պայմաններից որևէ մեկը բացակայում է, ապա նախադասությունը *al-ʾiʿrāb*-ում գրկվում է պաշտոնից: Պայմանի պատասխան նախադասությունը գուգակցվում է *faʕ*-ով. եթե սկսվում է անվամբ, հրամայական բայահիմքով, արգելական *lā* մասնիկով, կոչով, հարցմամբ, «քարացած» բայաձևով (*laysa, niʿma, biʿsa*, «զարմանք» արտահայտող բայ), *kad* մասնիկով, ապառնի ժամանակաձևի *sin* կամ *saufa* մասնիկներով, ժխտական *mā* կամ *lan* մասնիկներով:

Այսպես, գուգակցվում է *faʕ*-ով, եթե անվանական կամ բայական նախադասություն է: Մինչդեռ *ʾiẓā*-ն ներմուծվում է պայմանի պատասխանի անվանական բնույթ ունեցող նախադասություն: Հավելենք, որ պայմանի պատասխան ջազմավորված նախադասությունը (անվանական թե բայական) դրվում է պայմանի՝ *lʾ* ներկա, *lʾ* անցյալ բայահիմքերի հետ,

6. *muḍāf ʾilayhi*-ի (հատկացուցիչ կամ գեներտիվ կառույցի երկրորդ անդամ) շարահյուսական դիրքում գտնվող նախադասություն: Նախադասության հոլովը սեռականն է: Նրան տրվում է հատկացուցչի շարահյուսական պաշտոն միայն այն դեպքում, երբ հաջորդում է *muḍāf*-ի (հատկացյալ կամ գեներտիվ կառույցի առաջին անդամ) դիրքում գտնվող տեղի կամ ժամանակի հետևյալ պարագաներին՝ *ʾiẓā, hīna, muẓ, lammā, ʾiẓ, yawma*,

munžu, hayšu, mata' (վերջինիս նմանությամբ՝ պայմանի պարագայական բոլոր միջոցներին) և ժամանակի իմաստ արտահայտող ցանկացած անվանաձևի (օրինակ՝ sâ'ata')²⁹: Նշենք, որ 'iz-ը, hayšu-ն, muž-ը, munžu-ն - հատկացյալ են և՛ բայական, և՛ անվանական նախադասությունների համար, մինչդեռ 'izâ-ն և lamma -ն՝ միայն բայականի, ընդ որում lamma -ն - գործածվում է միայն անցյալ բայահիմքի հետ,

7. al-'i'râb-ում շարահյուսական դիրք ունեցող նախադասությանը հետևող նախադասություն: Դա այն նախադասությունն է, որը շաղկապվում է al-'i'râb-ում դիրք ունեցող նախադասությանը: Հետևելի կամ խաղաասությունը կոչվում է matbû'a կամ ma'înfâ (հետևելի կամ շաղկապյալ): Հետևողը կոչվում է tâbi'a կամ ma'înfâ 'alayha (հետևող կամ շաղկապված): Դրանք միմյանց համապատասխանում են al-'i'râb-ի տեսանկյունից. շաղկապյալի 'i'râb-ը որոշվում է՝ ըստ նախադասության մեջ ունեցած ուղղական, սեռական, հայցական, ջազմ դիրքերի, իսկ շաղկապվածինը՝ ըստ շաղկապյալի դիրքի³⁰: Շաղկապյալի և շաղկապվածի միջև առկա է harf a'îf (շաղկապ): Շաղկապման գործառույթն իրացվում է fa', summa, bal, laqin, 'auw, 'am, hatta' շաղկապների և ժխտման իմաստ ունեցող lâ շաղկապի միջոցով: Հավելենք՝ շաղկապվում են անվանական նախադասությունը անվանականի, բայական նախադասությունը բայականի, անվանական նախադասությունը բայականի և բայական նախադասությունը անվանականի հետ:

Այսպես, al-'i'râb-ում շարահյուսական դիրք ունեցող նախադասությունները յոթ տեսակի են³¹: Դրանք դրվում են ուղղական հոլովով (չորս դիրք), երբ mubtada'-ի xabar են, բայանման մասնիկների, մաս տեսակի ժխտման lâ -ի xabar են, ուղղական հոլովով դրված անվան որոշիչ են, ուղղական հոլովով դրված նախադասությանը շաղկապված նախադասություն են: Դրվում են սեռական հոլովով (երեք դիրք), երբ հատկացուցիչ են, սեռական հոլովով դրված անվան որոշիչ են, սեռական հոլովով դրված նախադասությանը շաղկապված նախադասություն են: Դրվում են հայցական հոլովով (յոթ դիրք), երբ թերիմաստ բայաձևի xabar են, ուրիշի ուղղակի խոսք են, երկրորդ և երրորդ ուղիղ խնդիրներ են, ձևի պարագա են, հայցական հոլովով դրված անվան որոշիչ են, հայցական հոլովով դրված նախադասությանը շաղկապված նախադասություն են: Դրվում են ջազմ հոլովով (երկու դիրք), երբ պայմանի պատասխան են՝ զուգակցված fa'-ով կամ 'izâ -ով, ջազմ հոլովով դրված նախադասությանը շաղկապված նախադասություն են:

Նկատեցինք, որ դասական արաբերենի լեզվաբանական ավանդույթը «անկողմնակալ» վերաբերվեց բոլոր նախադասություններին ամխտիր՝ «խստիվ» պարտադրելով նրանց որոշակի պահանջներ՝ al-'i'râb-ում պաշտոններ վերապահելու նպատակով:

THE KINDS OF SENTENCES WITH SYNTACTIC POSITION IN AL'IRAB

From the *I'rab* point of view the sentences are divided in 2 groups:

1. The sentences with the position in *I'rab*.
2. The sentences with no position in *I'rab*.

There are 7 kinds of sentences with the position in *I'rab*:

1. Sentence that has position in *Khabar*.
2. Sentence with the position in *Hal*.
3. Sentence having position in *Sifa*.
4. Sentence with the position in *Mafu'l Bihi*.
5. Sentence that has position in *Jawab Shart*.
6. Sentence with the position in *Mudaf Ilayhi*.
7. Sentence, subordinated with the other sentence that has position in *I'rab*.

Above mentioned sentences are in 4 positions in nominative case, in genitive case – 7 positions, in accusative case – 3 and in *Jazm* in 2 positions.

ԾԱՆՈԹԱԳՐԱԾՑՈՒՆՆԵՐ

1. Խաչատրյան Է., *Al-'i'rāb-ի շրջանակները դասական արաբերենի լեզվաբանական ավանդույթում*, Մերձավոր Արևելք, Ե., 2007, № 4, էջ 132-135:
2. Նասրա Սաիդ, Թալսիր ալ-ի'րաբ (արաբերեն), Հալեպ, 1965, էջ 84:
3. Հեղինակային խումբ (Հաթիմ Սալիհ Ալ-Դամին և ուրիշներ, Կաուաիդ ալ-սարաբիյա (արաբերեն), Բադրադ, 2005, էջ 171):
4. Օրինակ՝ *Al-ğahlu yunkisu kadra šāhibihi* (ընդգծվածը *mubtada'*-ի *xabar*-ն է): 'Inna ' al-laha *yagfiru* ' -l- *žunūba* (ընդգծվածը 'inna -ի *xabar*-ն է): *Lā mu' mina yaksū kalbuhu* (ընդգծվածը տեսակի ժխտման *lā*-ի *xabar*-ն է): *Qāna' as-sābikūna ya'rifūna ma'na' aš-šarafī* (ընդգծվածը *qāna*-ի *xabar*-ն է): Աբու Բեքր Ալա Աբդ Ալ-Ալիմ, Դուրուս ֆի-լ-ի'րաբ, Կահիրե, 2002, էջ 237-238 (արաբերեն):
5. Օրինակ՝ *Salīmūn lā tadribhu* (Սալիմին մի՛ հարվածիր, բառացի՝ Սալիմը, մի՛ հարվածիր նրան): Ալ-Սալլիդ Ահմադ Ալ-Հաշիմի, Ալ-կաուաիդ ալ-ասասիյա լիլուդա-լ-արաբիյա (արաբերեն), Բեյրութ, հիջրայի 1354, էջ 136:
6. *Al-waṭanu xayruhu* զգիրտ (ընդգծվածը բացահայտ դերանուն է): *Al-hakku ya'lū* (քողարկված դերանունը *huwa*-ն է): *Al-'amalū-š-šalīhu ḡalīqa xayrun* (ընդգծվածը ցուցական դերանուն է): Այս և սակավ զործածվող այլ կապերի մասին տես Ալ-Սալլիդ Ահմադ Ալ-Հաշիմի, նշվ. աշխ., էջ 136-137:
7. Օրինակ՝ *Gā'a 'axūqa yadhaqu*: Մոհամմադ Ալ-Անտաբի, Ալ-մինհաջ ֆի ալ-կաուաիդ ուա-ալ-ի'րաբ (արաբերեն), Բեյրութ, 1975, էջ 142-143:
8. Օրինակ՝ *Gā'a Zaydun wa'aš-šamsu ḡālī'atun*: Մոհամմադ Ալ-Անտաբի, նշվ. աշխ., էջ 149:

9. Օրինակ՝ Ġā'a Zaydun qitabuhu fi yadihi, նույն տեղում:
10. Օրինակ՝ Ġā'a Zaydun wa qitabuhu fi yadihi, նույն տեղում:
11. Օրինակ՝ Lā yahqamu-l-kādi wa huwa ġādbānu: Աբու Բեքր Ալա Աբդ Ալ-Ալիմ, նշվ. աշխ., էջ 166:
12. Օրինակ՝ Ġā'a Zaydun wa kad raqiba farasahu: Հեղինակների խումբ (Հաթիմ Սալիհ Ալ-Գամին և ուրիշներ), նշվ. աշխ., էջ 114:
13. Տե՛ս 12-րդ ծանոթագրության օրինակը:
14. Օրինակ՝ Ġā'a Zaydun wa ma raqiba farasahu, նույն տեղում, էջ 114:
15. Տե՛ս 7-րդ ծանոթագրության օրինակը:
16. Օրինակ՝ Ġā'a Zaydun wa la yarqadu, նույն տեղում, էջ 114:
17. Ալ Հաշիմին al-'i'rāb-ում շարահյուսական դիրք ունեցող մախադասությունները դասակարգելիս նույնիսկ չի ակնարկում na't/sifa մախադասությունը: Մասնագետների մի խումբ էլ (Մուհամմադ Ալ-Գիմ Ալ-Տաուաշի և ուրիշներ, Կաուաիդ ալ-արաբիյյա, (արաբերեն), Դամասկոս, 2005 թ., էջ 29) «na't/sifa-ի շարահյուսական դիրքում գտնվող մախադասություն» եզրը փոխարինել է «առանձին բառի շարահյուսական դիրքին հետևող մախադասություն» եզրով:
18. Օրինակ՝ Marartu bi-raġulin yaxša' al-laha (ընդգծվածը raġulin-ի՝ սեռական հոլովով դրված որոշիչ է): Աբու Բեքր Ալա Աբդ Ալ-Ալիմ, նշվ. աշխ., էջ 237:
19. 18-րդ ծանոթագրության օրինակն ընդգրկում է բողարկված huwa դեբանունը՝ վերաբերող raġulin-ին: Իսկ Al-Kurānu mu'ġazatun asrāraha ġāmidatun մախադասության մեջ ընդգծվածը բացահայտ դեբանուն է՝ վերագրված Al-Kurānu- ին: Տե՛ս նույն տեղում, էջ 225:
20. Տե՛ս՝ Հեղինակների խումբ (Իբրահիմ Ռիֆա և ուրիշներ), Դուրուս ֆիլ-լ-լուղալ-արաբիյյա (արաբերեն), հիջրայի 1371 թ., էջ 47: Տե՛ս 18-րդ և 19-րդ ծանոթագրությունների օրինակները:
21. Օրինակ՝ Kāla:'Inni 'abdu-l-lahi: Մուհամմադ Ալ-Ամտաբի, նշվ. աշխ., էջ 143: Մեկ նկատառում. եթե ուրիշի ուղղակի խոսքը երկարում է՝ բաղկացած լինելով մի քանի մախադասություններից, ապա յուրաքանչյուր մախադասություն al-'i'rāb-ի է ենթարկվում ըստ իր դիրքի: Օրինակ՝ Kāla Xālidun: Sa'usāfiru 'ila' Dimaška wa sā'a'ūdu 'ilayqum 'ahmilu laqum-ul-had āya. Sa'usāfiru 'ila' Dimaška մախադասությունը սկսող մախադասություն է, al-'i'rāb-ում շարահյուսական դիրք չունի: Wa sā'a'ūdu 'ilayqum-ը սկսող մախադասությանը շաղկապված մախադասություն է, նույնպես պաշտոն չունի: 'Ahmilu laqum-ul-hadāya-ն ձևի պարագայի դիրքում գտնվող մախադասություն է՝ դրված հայցական հոլովով: Վերոնշյալ երեք մախադասություններն էլ kāla բայի համար ուղիղ խնդիրներ են՝ դրված հայցական հոլովով: Մուհամմադ Ալ-Ամտաբի, նշվ. աշխ., էջ 143-144:
22. Օրինակ՝ Ra'ytu-l-'ilma yabni: Հիսամ Ալ-Խատիր, Ալ-լուղաթու ալ-արաբիյյա, 1-ին մաս (արաբերեն), Հալեպ, 1986, էջ 58:
23. Դ-խանք «համոզմունքի» (օրինակ՝ 'alima, ra'a, dara', waġada), «կասկածի» (օրինակ՝ zanna-ն և համադասները), «վերափոխման» (օրինակ՝ sayyara,

radda, ḡa‘la, taraqa) բայերն են: Արդ Ալլահ Ալ-Թաաուի. Ուդ իլա աւ-սիհա ալ-լուդաուիյյա (արաբերեն), Կահիրե, 2004, էջ 78-79:

24. Օրինակ՝ ‘Ara’-l-ustažu ṭulābahu al-harārata tantakilu: Նասրա Սաիդ, նշվ. աշխ., էջ 88:

25. Սրանք սակավ գործածվող բայաձևեր են, դրանցից են՝ ‘a’lama, ‘ara, ‘axbara, xabbara, ḥaddaša, ‘anba’: Հիսամ Ալ-Խատիբ, նշվ. աշխ., էջ 155:

26. Օրինակ՝ ‘Unzur! man yatriku-l-bāba?: Մուհամմադ Ալ-Անտափ, նշվ. աշխ., էջ 76:

27. Ջազմավորող միջոցները մեկ բայ ջազմավորող, al-‘i‘rāb-ում պաշտոն չունեցող մասնիկներն են (lam, lammā, lamu-l-‘amr, lā-an-nāhiyya) և երկու բայ ջազմավորող միջոցները (‘in, man, mā, mahmā, mata’, ‘aynamā, hayṣuma, ‘ayyut, ‘izmā, ‘ayyanā, ‘anna’, qayfamā. բոլորը անուններ են՝ al-‘i‘rāb -ում պաշտոն ունեցող, բացի ‘in-ից և ‘izmā-ից, որոնք ḥarf-եր են: Այս միջոցները, որ ջազմավորում են ներկայի բայահիմքով երկու բայի, կարող են ոչ ձևային, այլ դիրքով ենթադրվող եղանակով ջազմավորել անցյալի բայահիմքով երկու բայի): Հեղինակային խումբ՝ Ռահիմ Ն. և ուրիշներ, Ալ-լուդա-լ-արաբիյյա (արաբերեն), Բադ-դադ, 2006, էջ 65-66:

28. Դրանք al-‘i‘rāb-ում պաշտոն չունեցող մասնիկներ են: Օրինակ՝ Man yaḡtahid fā-lan yuxayyab: Mata’ yata’xxar ṭa‘āmu-ṭ-ṭifli ‘iḏā huwa yaṣīhu: Արդ Ալ Ալիմ Իբրահիմ, նշվ. աշխ., էջ 174:

29. Օրինակ՝ Sa’usāfiru ḥīna y’atiya-aṣ-ṣayfu: Մուհամմադ Ալ-Անտափ, նշվ. աշխ., էջ 144:

30. Օրինակ՝ Šauki yanzimu wa yanšuru (ընդգծված նախադասության դիրքն ուղղական է, որովհետև շաղկապված է yanzimu նախադասությանը, որը ուղղական հոլովով դրված xabar է): Ալ-Սայյիդ Ահմադ Ալ-Հաշիմի, նշվ. աշխ., էջ 366:

31. Ալ Հաշիմին ներմուծել է al-‘i‘rāb-ում պաշտոն ունեցող նախադասության մոր տեսակ՝ mubtada’-ի շարահյուսական դիրքում գտնվող նախադասություն: Օրինակ՝ Mina-l-waṣṣibi ‘alayqa ‘an tabirra wālidayqa (ընդգծվածը ուղղական հոլովով դրված mubtada’ է և վով դրված mubtada’ է):